

SŁOWO

Wilno, Niedziela 12-go sierpnia 1923 r.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228 Otwarta od 9 do 3.

PRENUMERATA miesięczna z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową mk. 40000. Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędnościowej Nr. 30.259.
Cena pojedynczego N-ru 2000 nr.

CENA OGŁOSZEN Wiersz milimetrowy je noszpałowy przed tekstem 2500 mk., w tekście 3000 mk., za tekstem 1000 marek.
Najmniejsze ogłoszenie 12000 m. p. z prowincji oraz w nr. świątecznych o 25 proc. drożej.

Wil. Dom Tow. Przemysłowy
Bracia Jabłkowski
Sp. Akc. Wilno-Mickiewicza-18

ODDZIAŁ MEBLOWY

Lóżka żelazne z materacami sprężynowymi.

Lóżka polowe. — Meble gięte. — Garnitury.

SEJM i RZĄD.

Kompetencje honorowych sądów oficerskich.

WARSZAWA, 10. VIII. (PAT.) Senacka komisja regulaminowa pod przewodnictwem Lubieńskiego wysłuchała referatu senatora Bartoszewicza w sprawie oficerskich sądów honorowych w stosunku posłów i senatorów. Po dyskusji komisja orzekła: W myśl dekretu wydanego w 1919 roku przez Naczelnika Państwa, nietykalność posłów i senatorów dotyczy również honorowych sądów oficerskich.

Ochrona wynalazków.

WARSZAWA, 10. VIII. (PAT.) Senacka komisja gospodarstwa społecznego w dalszym ciągu obradowała nad projektem ustawy o ochronie wynalazków. Postanowiono zająć się opracowaniem systemu opatentowania. W tym celu wybrano podkomisję złożoną z senatorów: Balińskiego, Bruna, Bielawskiego, Szychowskiego, Zubowicza i Scibora.

Zmiany w ustawach karnych.

WARSZAWA, 10. VIII. (PAT.) Senacka komisja prawnicza pod przewodnictwem senatora Balińskiego przyjęła w brzmieniu sejmowym projekty ustawy w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustaw karnych oraz przepisów karno-administracyjnych, skarbowych i dyscyplinarnych, obowiązujących w byłej dzielnicy Austriackiej; projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia obowiązujące w byłej dzielnicy austriackiej dotyczące ustawy o postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych; projekt ustawy zmieniającej niektóre przepisy karne obowiązujące województwa poznańskie, pomorskie oraz na G. Śląskiej części województwa śląskiego; projekt ustawy zmieniającej niektóre przepisy ustroju sądownictwa i ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych w województwach poznańskim, pomorskim oraz G. Śląskiej części; województwa śląskiego; projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych w b. zaborze rosyjskim; projekt ustawy w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustaw karnych oraz przepisów karno-administracyjnych, skarbowych, dyscyplinarnych, obowiązujących w b. dzielnicy rosyjskiej.

Posiedzenie Senatu.

WARSZAWA, 11. VIII. (PAT.) Na dzisiejszym posiedzeniu Senatu przyjęto dwie nowe w sprawie stawek pieniężnych w ustawie karnej i procedurze cywilnej w b. zaborze austriackim, a także analogiczne dwie ustawy dla b. zaboru rosyjskiego. Następnie przystąpiono do projektu ustawy o uposażeniu funkcjonariuszy państwowych i wojskowych oraz do projektu o zabezpieczeniu emerytalnym funkcjonariuszy państwowych i zawodowych wojskowych. Referował sen. Buzek (P. S. L.), który wykazał braki ustawy polegające na niedostosowaniu płac urzędniczych do szybko zmieniającej się drożyzny, z powodu tego Komisja senacka zapowiedziała Sejmowi zmianę ustawy. Ustawa emerytalna opiera się też na ustawie o uposażeniu sędziów, która nie została przez Sejm zatwierdzona w trzecim czytaniu—i dlatego Senat musi zapowiedzieć Sejmowi zmiany. Sprawę podatku majątkowego referował sen. Kar-

pinski (Z. L. N.), który zaproponował przyjęcie projektu ustawy w brzmieniu sejmowym, z tem, aby zdawać sobie sprawę, że musi być przeprowadzona zasadnicza zmiana systemu gospodarki oparta na jak najdalej idącej oszczędności. Po referacie rozwinęła się dyskusja.

Po dyskusji przystąpiono do sprawozdania Komisji Administracyjnej o projekcie ustawy o zakresie działania ministra reform rolnych. Po referacie sen. Buzka ustawę przyjęto bez zmiany.

Sen. Banaśzak (N. P. R.) referował nowelę w sprawie ustawy karnej i proceduralnej w b. zaborze pruskim. Obie nowele przyjęto bez zmian.

Przystąpiono do dalszej rozprawy nad podatkiem majątkowym. Następnie sen. Kędzior przedstawił sprawozdanie Komisji skarbowo-budżetowej o projekcie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. Po dłuższej dyskusji całą ustawę przyjęto w brzmieniu projektu sejmowego.

Przystąpiono do dalszej rozprawy nad nowelą do ustawy o spółdzielniach. Po dyskusji przyjęto prawie en bloc wszystkie poprawki komisji. Następnie posiedzenie w czwartek o godzinie 4 pp.

Zamęt w Niemczech.

Błyskawiczny wzrost cen.

BERLIN, 11. VIII. (Aw.) „Rote Fahne” pisze, że w ciągu 43 godzin cena chleba wzrosła do dwójnasób. We wtorek chleb pozakartkowy w Berlinie kosztował 2.000 mk., w środę ten sam chleb kosztował już 90.000 mk., we czwartek 160.000 mk. Niema robotnika, któryby otrzymywał płacę rosnącą w tym samym stosunku. Wynika stąd, że robotnik nie może dzisiaj kupić takiej samej ilości chleba, jaką mógł kupić przed tygodniem. Robotnicy skazani na głód, muszą wziąć pod uwagę, że stórkro nie lepiej wynagradzany robotnik amerykański ma chleb tańszy, niż źle uposażony robotnik niemiecki. 30 czerwca pszenica w New-Yorku kosztowała 2.03 dolara, podczas gdy wedle kursu obowiązującego w Berlinie, trzeba było wówczas płacić za tę samą ilość pszenicy w Niemczech 2,45 dolara. Ten stan rzeczy pogorszył się jeszcze nieskończenie przez dewaluację pieniądza, ponieważ ludzie, z polecenia których rząd niemiecki uprawia politykę gospodarczą, umieją doskonale wyzyskać sytuację proletariatu.

Wczoraj podwyższono cenę węgla o 350 proc. ceny brutto. Cena węgla tłustego wynosi obecnie 23.267.000 mk. niem. za tonę. Odpowiednio do tego wzrosły ceny innych gatunków węgla. Ceny te obowiązują od 9-go sierpnia do końca b. tygodnia, poczem zostaną prawdopodobnie znów podwyższone.

Nowe płace dla robotników.

BERLIN, 11. VIII. (Aw.) Wczoraj uchwalono nowe płace dla robotników przemysłu węglowego. Zarobki dotychczasowe, ustalone 6-go b. m., podniesiono o 245 proc., wobec czego płaca robotników wynosi

Kantor wymiany N. KLECK i I. LEWIN

ul. Wielka 11, telef. 339.

Kupuje waluty zagraniczne i czeki

Oraz kupuje i sprzedaje Listy zastawne Wil. Banku Ziemińskiego, różne akcje i papiery procentowe.

Poszukuje się

wykwalifikowanego stenografa lub stenografki do agencji telegraficznej
Zgłoszenia piśmiennie z podaniem curriculum vitae przyjmują administracja „Słowa” pod „STENOGRAF”

Brak banknotów.

BERLIN, 10. VIII. (Pat.) Brak banknotów spowodował w różnych miastach Rzeszy demonstracje oraz zaburzenia, szczególnie w Akwizgranie.

Puszczono pogłoski, że Bank Rzeszy nie wyda banknotów. Przed Bankiem Rzeszy w Berlinie tysiączne tłumy spowodowały interwencję policji. Po obwieszczeniu, że drukarnie państwowe ponownie podjęły pracę, nastąpiło pewne uspokojenie.

BERLIN, 10. VIII. (Pat.) Z powodu ogromnego braku pieniężnych środków obiegowych banki postanowiły wydać czeki po 1 i 5 milionów marek. Zwróciły się z odezwą do publiczności o przyjmowanie czeków zamiast gotówki.

Strejk w Hamburgu.

HAMBURG, 10. VIII. (Pat.) Strejk rozszerza się coraz bardziej. Strejkują robotnicy prawie we wszystkich stoczniach i warsztatach okrętowych.

Porzucenie pracy w warsztatach kolejowych.

BERLIN, 10. VIII. (Pat.) Warsztaty kolejowe w Szczecinie rozpoczęły strejk.

Pisma nie wychodzą.

BERLIN, 10. VIII. (Pat.) Dzisiaj rozpoczął się strejk drukarzy. Większość pism nie wyszła.

Dr Aleksander Kaplan

powrócił

Sadowa 4.

Dom Bankowy F. Winiski

ul. Wielka 67 Tel. 336.

Kupuje wszelką zagr. walutę i czeki
Złatwia wszelkie operacje bankowe.

Pieniądze

najkorzystniej i najwygodniej ulokować!
wiadomość Tow. Handl. Zastaw.
S-to Michalski Nr. 1

obecnie: w Zagłębiu Ruhry 2 miliony, a w Niemczech Środkowych półtora miliona, za zmianę (schichte). Nadto robotnicy otrzymują dopłatę za schichty przerobione od 2-go do 5-go sierpnia w wysokości po 550 tys. marek w Zagł. Ruhry i po 333 tys. w Niemczech Środkowych.

O wprowadzenie miernika stałej wartości.

WIEDEŃ, 11. VIII. (Aw.) Według informacji „Neue Freie Presse” wiadomości o zarzuceniu marki niemieckiej jako środka płatniczego, które rozeszły się w Berlinie, są nieprawdziwe. Rząd niemiecki dąży obecnie do oparcia obrotu środkami płatniczymi na stałej podstawie nowej jednostki obrachunkowej. Rządowi niemieckiemu nie chodzi o wprowadzenie nowego środka płatniczego, a tylko o sposób rozrachunków. Wszystkie podatki, kredyty, zostaną oparte na podstawie złotej, koleje wprowadzą taryfę stałej wartości, a wszystkie wynagrodzenia i płace mają być możliwie najszybciej dostosowane do tego systemu. W rezultacie narad kanclerza z przywódcami wszystkich stronnictw ujawnił się jednomyślny pogląd o konieczności wprowadzenia miernika stałej wartości.

Przed obaleniem gabinetu w Niemczech.

BERLIN, 11. VIII. (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu partii Centrum Demokratycznego i niemieckiej frakcji ludowej stronnictwa te domagały się zmiany gabinetu.

BERLIN, 11.8. (PAT.) Komuniści wydali odezwę domagającą się obalenia rządu obecnego, utworzenia rządu robotniczo-właścicielskiego, konfiskaty żywności oraz wypłaty 10 milionów marek tytułem dodatku drożyznianego dla robotników i urzędników.

BERLIN, 11. VIII. (PAT.) W poniedziałek odbędzie się głosowanie w parlamencie na wniosek komunistów o wyrażenie votum nieufności rządowi oraz rozprawa nad wnioskiem o obliczenia oparte na stałej wartości.

Rozruchy w Berlinie.

BERLIN, 11. VIII. (PAT.) Strejkują tu tramwaje oraz częściowo pracownicy kolei miejskich. W zakładach Simensa i Borsiga robotnicy porzucili pracę. Prezydent Ebert wydał rozporządzenie, mocą którego gazety, których treść zmierza do obalenia drogą gwałtu ustroju republikańskiego, mogą być zamykane na przeciąg 6 miesięcy.

Nieukoronowany król Niemiec.

Niniejszy artykuł był zamieszczony w sobotnim Nr Czasu. Ze względu na znajdujące się w nim ciekawe dane o tak wpływowej osobistości jaką jest Stinnes, przedrukujemy go w całości.

Tytuł ten, tak dziwnie na pozór brzmiący, może nosić słusznie Hugo Stinnes, którego niezwykle zdolności, energia i bezwzględność wysuwają coraz silniej na czoło nie tylko gospodarczego, ale nawet politycznego życia Niemiec. Już dwa ostatnie gabinety (Dra Wirtha i Cuna) były właściwie ekspozyturami jego wpływów—a wszystko zapowiada, że i w przyszłości wpływ ten raczej zwiększać, aniżeli zmniejszać się będzie. W chwili obecnej, gdy uwaga całego świata zwrócona jest na rozwój stosunków niemieckich, stanowiących jądro zarówno sporu angielsko-francuskiego jak i rozwoju całej Europy, warto przypomnieć najważniejsze szczegóły, odnoszące się do powstania tej ni: większej potęgi w życiu niemieckim. Korzystamy przytem z zajmującego szkicu, pióra p. J. Drobnika, zamieszczonego w ostatnim, dopiero co ogłoszonym zeszytach Przeglądu wszechpolskiego.

Największym dziełem Stinnesa, jakiego po części podczas wojny, a po części w latach powojennych dokonał, jest stworzenie olbrzymiego koncernu przemysłowego, u którego boku staje obecnie coraz wazniejszemu koncern bankowy. Z wielkich przedsiębiorstw przemysłowych złączył Stinnes pod swoim kierownictwem np: Rhein Elbe Union, Bochumer Verein für Bergbau, zakłady Siemens-Schuckert, Oesterr. Alpine Montan-Gesellschaft, hutę Bismarcka (położoną na polskim Górnym Śląsku!), Katowickie akcyjne tow. gór. (toż samo!), Riebeck's Montan und Oel Werke, szereg przedsiębiorstw w Austrii, na Węgrzech, w Brazylii, Szwecji, Rosji, Estonii, Rumunii, Jugosławii—słowem na całym świecie. Przedsięwzięcia znajdujące się w jego ręku, to głównie kopalnie węgla i ropy oraz produkcja elektryczności, tak że opanował on już dzisiaj w Niemczech większość źródeł energii. Ma zarazem własne linie okrętowe, utrzymujące kontakt z jego przedsiębiorstwami zamorskimi, a w ostatnich czasach rozpoczął opanowywać planowo szereg wielkich banków niemieckich, aby niezależnie się— przy finansowaniu obecnych i dalszych swych przedsięwzięć—od pomocy ze strony zakładów koncentrujących kapitały.

Koncern, utworzony przez Stinnesa, nie obejmuje—jak to przed nim bywało—przedsiębiorstw jednego typu, ale wprost odwrotnie, jest to t. zw. „koncentracja pionowa”. Stinnes dąży świadomie do tego, aby stworzyć ze swojego koncernu olbrzymi organizm gospodarczy, wykazujący wszechstronność zainteresowań gospodarczych i zdolność wzajemnego uzupełniania się poszczególnych przedsiębiorstw, między sobą. Tłumaczy on to jako wynik zasady oszczędności, zyskiwanej w tym samym koncernie przy pracy jednego przedsiębiorstwa na rzecz drugiego, a zarazem twierdzi, że jest to wynik stosunków powojennych. Przy dalszym równie błyskawicznym, jak dotychczas, postępie tej koncentracji mógł by on niewątpliwie dojść do dyktatury nad wielkim przemysłem w Niemczech, co oczywiście musiałoby mu ułatwić pozyskanie dyktatury politycznej.

Politycznym wykładnikiem wpływów Stinnesa w Niemczech jest „niemiecka partja ludowa”, która już za rządów Dra Wirtha wywierała poważne ciśnienie na politykę rządu, ale do jeszcze większego wpływu doszła dopiero po zamordowaniu Rathenaua (reprezentującego również wielki kapitał i przemysł, ale skoncentrowany w innej grupie — w t. zw. Allg. Elektr. Gesellschaft). Sam Dr. Cuno nie jest wprawdzie bezpośrednio zawiśnięty od Stinnesa; reprezentuje on znowu trzecią grupę przedsiębiorstw wielkoprzemysłowych, mianowicie t. zw. Hapagi Norddeutscher Lloyd—niemniej był zmuszony powołując swój „nieparlamentarny” gabinet powołać na swoje stanowiska ministerjalne członków niemieckiej partji ludowej. Inaczej zwróciłaby się ona przeciwko niemu. I na tej drodze doszły Niemcy dzisiejsze, Niemcy pozornie socjalistyczne, do rządów gabinetu, w którym wpływy Hapagi, Nord Lloyd'a i Stinnesa decydują o najważniejszych problemach politycznych.

Niemiecka partja ludowa reprezentuje na ogół zapatrywania sprzeciwiające się socjalizmowi, a więc oparcie się Stinnesa na niej i naodwrot jej na Stinnesie, jest rzeczą zrozumiałą. Ze stosunku tego czerpią wzajemny pożytek obie strony. Nie można jednak pominać milczeniem, że w ostatnim czasie mnożą się objawy pewnych rozdźwięków. W łonie partji ludowej zaczynają wzrastać obawy i Stinnes znajduje przeciwników. Olbrzymia ekspresja fortuny tego człowieka doprowadza do woli do wyrastania jego potęgi po ad interesy partyjne. Można te objawy uważać jako naturalną obronę partji politycznej, zwróconą przeciwko przekształceniu jej jako narzędzia jednego magnata, chociaż nie wykluczone jest, że działają tu również wpływy tych przemysłowców, którzy posiadają łączniki z Allg. Elektr. Ges., którzy boją się zmajoryzowania przez Stinnesa.

Coraz jaśniej też występuje, że między interesami koncernu Stinnesa a interesem rządu Rzeszy (czyli państwa) zaczyna już przychodzić i może przychodzić coraz częściej do rozbieżności. Bardzo jasno stanęło to np przed oczyma w listopadzie roku zeszłego, gdy t. zw. „Komisja gospodarczo-finansowa” radziła nad kwestją stabilizacji marki. W obradach wziął udział Stinnes i bardzo ostro zwrócił się przeciw planom rządu niemieckiego, stając na stanowisku, iż przedewszystkiem wzmożenie pracy i produkcji na wewnątrz, a potem zniesienie ograniczeń handlowych zagranicą może przyczynić się do poprawy stosunków. Za tania produkcja wywołać musi jego zdaniem stawianie barykad w obronie własnego przemysłu przez kraje sąsiednie. To stanowisko, przeciwne polityce finansowej ministra skarbu Hermesa, wydatnił także przy innej sposobności list Stinnesa, wysłany w marcu b. r. do Dr. Hermesa, w którym Stinnes odwraca się niedwuznacznie od polityki finansowej rządu: „Mam—pisze on—przeciwko rodzajowi polityki dewizowej i pożyczki dolarowej tak poważne zastrzeżenia, że można odemnie najwyższej oczekiwać, iż nie wystąpię przeciwko tym zarządzeniom”. Główną treść zapatrywań Stinnesa polega na tem, iż nie zamierza on w żadnym stopniu popierać finansowo rządu Dra Cuno i przeciwny jest angażowaniu jakichkolwiek wartości czy to na sta-

bilizację marki, czy też jako gwarancję dla rządowej polityki w sprawie odszkodowań.

Nie jest więc rzeczą wykluczoną, czy dotychczasowa zgodność między wielkim przemysłem, reprezentowanym przez Stinnesa, a niemiecką partją ludową i gabinetem Cuna nie jest już podminowaną i nie zainienią się z czasem na walce. Ale jest to rzecz jeszcze dość wątpliwa.

Ogromny wzrost wpływów Stinnesa interesuje nas Polaków podwójnie. Najprzód jesteśmy elementem składowym środkowej Europy i bliskimi sąsiadami Niemiec, związanymi z ich życiem gospodarczem. Ale jeszcze może więcej z drugiego względu: oto Stinnes wyciągnął już macki polipa ku polskiemu Górnemu Śląskowi, a nawet ku Łodzi. Wobec tajemnicy, jaką otacza on swoje zabiegi, niewiele tylko wiadomości przedostało się o tem do publiczności, ale jest ich przecież dosyć, aby wzbudzić wielki niepokój. Wymienione zostały już powyżej dwa ważne przedsiębiorstwa polsko-śląskie, opanowane przez Stinnesa: huta Bismarcka i Katowickie akc. tow. górnicze. Jest cechą charakterystyczną, że nie dostały się one wprost do rąk Stinnesa, ale, że imagnat ten posiada je drogą okrężną na Austrię. Zakupiła je bowiem „Oesterreichische Alpine Montan Gesellschaft”, należąca również do koncernu Stinnesa, zyskując w ten sposób własne źródła węgla i koksu przez Kat. akc. Tow. górnicze, na których brak cierpiała dotychczas dotkliwie. Wchłonięcie przez to towarzystwo „kapitałów angielskich i austriackich (przez finansowe zaangażowanie się wiedeńskich Anglo-Bank i Eskompte-Gesellschaft) miało, jak dowodzą ze strony niemieckiej, przyczynić się wprawdzie do „zinternacjonalizowania się” przedsiębiorstwa, w istocie jednak kapitały Stinnesa odgrywają tam rolę decydującą.

W zupełnie analogiczny sposób rozpoczął podobno Stinnes wykupywać akcje naszego przemysłu naftowego, a mianowicie czyni to znowu nie wprost, ale za pośrednictwem wiedeńskiego Union-Banku (?). Również zamyśla podobno o infiltracji w Łodzi Ale pod tym względem słyszemy dotąd same nieścisłe pogłoski.

Należy sobie wreszcie uświadomić, że „Oesterreichische Alpine Montan - Gesellschaft”, połączone z jednej strony z kapitałami wiedeńskimi, z drugiej z koncernem Stinnesa i przemysłem górnośląskim, staje się w ten sposób jedną z ważnych podstaw dla ekspansji Stinnesa na południowy Wschód. Ostatnie transakcje Stinnesa mają niewątpliwie w tym kierunku zwrócone oblicze, przyczem uwzględnić trzeba, że ramiona Stinnesa sięgają już na Węgry i do Jugosławii, a eksport „Oesterreichische Alpine-Montan-Gesellschaft” w tym właśnie kierunku (Jugosławia, Czechi, Węgry) się porusza.

Podobnie zresztą jak i Rathenau dąży i Stinnes w swoich planach do infiltracji w Rosję. Pomiędzy Stinnesem a Rathenauowską „Allg. El. Gesell.” zachodzą wielkie sprzeczności, ale w tym punkcie zgadzają się najzupełniej. Obaj koncerny są też bardzo zainteresowane ułożeniem się stosunków politycznych i gospodarczych na wschodzie Europy i rolą Polski, szczególnie możliwościami jej gospodarczego rozwoju. Obaj starają się będą o zredukowanie jej do roli eksploatowanej kolonii. W interesie obu leży porozumienie niemiecko-rosyjskie. Różnica polegać będzie jedynie na tem, że A.

E. G. opiera się więcej na współdziałaniu kół międzynarodowej finansjery, podcześnie ekspansja Stinnesa politycznie ma oparcie o sfery nacjonalistyczne niemieckie. Rzecz jednak pozostaje ta sama.

Nie potrzeba jeszcze raz podkreślać, jakie to niebezpieczeństwo kryje tego rodzaju ekspansja Stinnesa dla Polski. Jego energii i zdolnościom organizacyjnym, jego doświadczeniom i olbrzymim kapitałom, nie mamy równorzędnych danych do przeciwstawienia. A jednak, przeciw tej ekspansji bronąć się musimy, jeśli nie chcemy popaść w ekonomiczną zależność od jego koncernu, którego wpływ zaczyna ciążyć nawet rządowi i partjom niemieckim, jakżeśmy to powyżej podnosili. Nasze młode i niedoświadczone życie przemysłowe padłoby rychło ofiarą uścisków polipa, albo też zostałoby zasymilowane przez koncern Stinnesa. Obie ewentalności równie niepożądane i równie groźne dla naszej gospodarczej i politycznej niezawisłości.

Sytuacja w Gdańsku.

Dzienniki nie wyszły.

GDĄSK, 10.VIII. (Pat). Z powodu strejku generalnego dzienniki w Gdańsku polskie i niemieckie w dniu dzisiejszym nie wyszły.

Giełda zamknięta.

GDĄSK, 10.VIII. (Pat). Dzisiaj giełda gdańska była nieczynna.

Kawiarnie pozamykane.

GDĄSK, 10-VIII. (Pat). Sytuacja strejkowa nie zmieniona. Strejkują robotnicy wszystkich gałęzi przemysłu. Policja zabroniła sprzedaży alkoholu i urządzania zabaw. Kolejki czynne. Z powodu strejku zamknięte są kawiarnie i restauracje. Rokowania trwają; na miesiąc spokój.

Sensacyjna kradzież dokumentów z Kremla.

ŁWÓW, 11.VIII. (Aw). Korespondent „Gazety Lwowskiej” z pogranicza polsko-sockiego donosi: Wielkie zaniepokojenie wśród dygnitarzy sowieckich, zwłaszcza w kołach najbliższego otoczenia Trockiego i Lenina, wywołała zagadkowa kradzież tajnych dokumentów, które dotyczyły roli Lenina i Trockiego, jako agentów niemieckich w czasie wojny światowej.

Jak wynika z tych dokumentów, Lenin i Trocki zajmowali stanowiska dobrze płatnych informatorów Niemiec w okresie rządów Kiereńskiego. Dostarczane przez nich informacje, tyczyły się wewnętrznego stanu Rosji, zwłaszcza armji rosyjskiej, która walcząca jeszcze z Niemcami znajdowała się w stadium rozkładu. Dokumenty te były przechowywane pod silnym zamknięciem do dyspozycji państwowej komisji, która miała opracować historje partji komunistycznej. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa dokumenty te wywieziono do Ameryki celem ogłoszenia ich w tamtejszej prasie. Rząd sowiecki miał przedsięwziąć odpowiednie kroki zagranicą.

Mydło-Jeleń

jest gwarantowanej czystości

Głasy wsi i miasta!

Leżę na mokrej trawie, myśląc, czy też będę miał tej zimy większe czy mniejsze reumatyzmy, po deszczowo-wodno-błotnej kąpeli, wśród rodzimych pól i łąk, bowiem moje marki polskie nie pozwalają mi na dalszy wyjazd opodczynkowy, jak obręb „bywszej” gubernji wileńskiej.

Marzę... ponieważ drzemię, więc na chwilę przestałem myśleć o walucie, pensji, przyodziewku rodziny i błogosławionym, domorosłym Morfeusz, nie ukazuje mi we śnie tego, co wciąż mający mi się na jawie: powrót do życia jaskiniowego. By się do tej ewentalności przygotować, obcuje z naturą, mało co wdziewam na siebie i chadzam boszo; doprowadzam się do stanu troglodyty i dlatego nie boi się mię żadne zwierzę leśne, polne, ani ludzkie. Właśnie zawodzi swe naiwne pienta chłopię pastusze, w tradycyjnej parcie, tradycyjnie brudnej, z pod której wylażą znane z pieśni i powieści brudne i odrapane stopy. Przeraziły głos pacholecia, wydiera na całą ziemię wileńską: „Jeszcze Puol-ska nia zgineeeela póki mi żyjemy, Co nani utocba przemoc wzeeeeela” etc. etc.

Ach ślicznie, myślę sobie, oto owoc złączenia ziem polskich, oto wyraźny ślad kultury, szkoły, obudzenia się ducha patryjotycznego... Alisic! co słyszę? Po chwili „Razluka ty razluka” zawodzi ten samotny głosik z równą zamaszystością... No? Wracam powoli do chaty. Gospodarz, snać orientacją legionowej, wyciąga: „Ech ty rozmazyjony rozwijaj się, pójda do działczyzny” etc., poczem bezpośrednio wrzeszczy na całe obejście: „Ych ty Wincuk, kab ciabie wok, chadzisz baćwinu jaści”...

Drogą wędrują wiejskie piękności, niosące zieleninę dla parsucyka, nucą one —steepa. „Puoleczka, ci tancyła ty tegoż foxtrotego”, co teraz wszystkie panowie tancyo? „A Buoleczka, mało razy ja jego tancyowała, trzeba tylko ciasno objęwszy się”. „A Puoleczka, a mililka, gołębka, robaczyńka, siostryńka, drogińka! patrzaj gdzie mój parsucik! Toż on i wczoraj był do waszego katucha zaleciawszy, tylko co pietucha nie podeptał.

„Huni helo, kap jon”!

„Na rozdrożu czasu i przestrzeni...

Wyjeżdżać trzeba do miasta; chabety, bryka, kieszki wytrzesane na drodze robione przez Niemców poto, by byli przeklinani przez kilka pokoleń.

Wyjeżdżamy do Wilna w Niedzielę... niestety! Albowiem teraz „dzień święty święcić”, oznacza przedewszystkiem: Spirytus i lat ubi vult, co się tłumaczy: spirytus jest wszędzie. Na stacyje w jakichś poczciwych, jeszcze rozfarmoszonych przez wojnę Kukuciszkach, które nigdy się nie odznaczały estetyką, komfortem, ani porządkiem, a dziś, dzięki bliskości granicy trzymają się systemu tymczasowości w budynkach, od paru lat otwarty bufet, święci zasłużone tryumfy. Bufetczyk zeszłego roku miał nos czerwony, tego roku stwierdzam że przybiera apetyczne tony sliwki węgierki, zlekka tkniętej zimnym pocałunkiem jesieni. Natomiast połowicy jego, o ¼ przewyższającej wagą tę przypisaną sakramentem połowiczność, przybyło tak dużo włosów na głowie, jedwabi w stroju i rumieńców na licach, że muszę to przypisać również działalności wyżej wspomnianego, wszechobecnego Spirytusu.

Ciaśnutki i brudnutki bufecik przesiąknięty woniami alkoholu, dziegiu, ma-

chorki i juchte... istinno... nie polski zapach, ubikacyjka gdzie się gniece z funkcjonariuszami sam pan naczelnik, przedstawia obraz takiej rozmaitości pod względem śmiecia i waporów, że świnka by mogła zemdleć. Ale ludzie nie... przywykły i nie waniają.

Pociąg... czy można jeździć II-gą wobec cen biletów? Nie można, więc trzecią Wagon jeszcze nie zaśmiecony i zabrudzony, bo dopiero co ruszył w podróż; od przedziału do przedziału przewalają się robotnicy, całą gromadą, pijani do nieprzytomności. Brudni są i zarośnięci w sposób nieprawdopodobny; gdyby nie specyficzny odor, możnaby pomyśleć że to wyborni aktorzy ucharakteryzowali się na nędzarzy, bolszewików, „dnę nędzy”. „bywszych ludzi” etc.; takie mają twarze wyzbyte wszelkiego człowieczeństwa.

Wyją przytem tak rozpaczliwe pieśni z nad Wołgi, taka nuda, tęsknota i bezna-dziejność jęczy w tych tonach ponurych, okrutnych, rozdzierająco boleśnych i jakby zmiatających z myśli ludzkiej wszystko co tylko w niej być może jasnego, mądrego i dobrego. Poco ma istnieć stolice? „Naple wać na jewo”, te inne narodne, mocne słowa, przerywają pienia, potem lud roboczy zachowuje się tak, jakby wagon kolei państwowej był okrętem na Oceanie nie-Spokojnym w czasie silnej burzy...

Możemy jednak w II-j było lepiej? Rzut oka pozwala stwierdzić że w jednym przedziale sympatyczni wojskowi wprost z butelek leją sobie w garelka jakiś napój o zapachu przypominającym tamte III-cio klasowe wyziewy, atmosfera jest ta sama, urozmaicona uroczym piszczeniem p. Marniecki i Zosińki, których nóżki obciążnie-

te w ażurowe pończoszki, tańczą foxtrotego pośród butów innych pasażerów.

Wtaczają się na stacjach niewiasty stacyjne i niższe dziewczęta, każda z tłono-kien. Z rozmowy okazuje się że nie koniecznie z pielgrzymką do Kalwarii dążą. Kupują butelkami wódkę, wiozą na wieś, zamieniają na produkty, wiozą do miasta i mają z tego lepiej niż z gospodarstwa. Jeśli tak wszystkie zaczną, któż będzie hodował kury?

Trzecią klasą jadą co najbogatsi obywateli ziemscy, drugą rodacy z nad Wisty, lub grubi i wygoleni dolarczycy chrześcijańskiego i innych wyznań. Te inne wyznania są wszystkie trzeźwe, niezależnie od klasy. Dziwny wpływ klimatu?

Wreszcie... stolica, ach nie, przepraszam za nieścisłość! Główne miasto ziemi wileńskiej; tragicz: pijany, dorozkarz jeden, drugi, trzeci, niemniej, raczej więcej, bo siedzieć jest łatwiej niż chodząc, gdy się trochę przyczyniło dochodu Państwu, złożywszy daminę... spirytusowi. Milicjant... także. Znajomi panowie, spotkani przypadkiem, mają miny tak wesole, jakby marka poszła w górę, a drożyna spadła na łeb... „Od pierwszych słów, nos mój przekonywa mnie, że i tu także nie borzomem się pokrzepiali...”

„Azali ja jeden trzeźwy in uniwesum?” spytał Zagłoba, widząc iż mu się firmament chwije nad łysiną.

Może i mnie się to wszystko wydało po bibce? Dałby Bóg... ale, o ile wierzyć znikomym świadectwom zmysłów, była to jawa.

Z Bolszewji.

—S—

Komunikacja lotnicza Moskwa — Odesa.

MOSKWA, 10.VIII. (Pat). Jutro nastąpi otwarcie komunikacji powietrznej między Moskwą a Odesą przez Ekaterynosław, Charków i Orzeł.

Telegraf dla Anglii.

MOSKWA, 10.VIII. (Pat). Między Rosją a Anglią nawiązano bezpośrednią komunikację telegraficzną via Aleksandrowsk.

Wzrost drożyzny.

MOSKWA, 10.VIII. (Pat). Według urzędowych danych statystycznych drożyzna w Moskwie w czerwcu wzrosła o 55 procent, a w lipcu o 67 procent.

Złe urodzaje.

MOSKWA, 10.VIII. (Pat). Z Saratowa, Rybińska, Tambowa i Omska donoszą, że przewidywane urodzaje zawiody. Zbiory będą ubogie.

Uroczyste otwarcie estońskiego Konsulatu.

MOSKWA, 10.VIII. (Aw). W Petersburgu 4-go sierpnia nastąpiło uroczyste podniesienie flagi na konsulacie estońskim, który był nieczynny przez 3 miesiące po znanym fakcie rozgromienia go. Na uroczystości z ramienia Komisariatu ludowego spraw zagranicznych był Fleriński, szef Protokołu, Weinstein, oraz pierwszy sekretarz poselstwa estońskiego Jogi i konsul generalny Tomberg.

Wysiedleńcy z Sachalinu.

MOSKWA, 10.VIII. (Aw). Do Mikołajewskiej przybyła pierwsza partja rybaków rosyjskich, wysiedlonych z północnego Sachalinu przez władze japońskie.

Oburzenie na Anglię.

MOSKWA, 11.VIII. (Aw). „Izwestija” w artykule wstępnym w dalszym ciągu onawiają co miesiąc wizy na wjazd Rakowskiego do Anglii. Artykuł żąda od Anglii szybkiego zlikwidowania tego incydentu.

Nowa inicjatywa

T-wa Bratniej Pomocy.

Nie trzeba chyba zaznaczać, jak ważną rzeczą dla studentów normalnych młodzieży akademickiej jest wycieczka letni. Zwłaszcza, że praca akademika w czasach dzisiejszych jest związana z pracą zarobkową więcej przeto wycieczka organizmy nadwątlone przejściami wojny, niż w czasach zwykłych.

W dotychczasowej organizacji życia wewnętrznego U. S. B. brak letniska dla młodzieży akademickiej najdotkliwiej uczuło się. To też najzupełniej słuszenie postąpił Zarząd T-wa Bratniej Pomocy, rozpoczynając szereg inicjatyw tegorocznych od otwarcia uzdrowiska w maj. Nowicze, pow. Świeciańskiego. Uzdrowisko to zostało otwarte z końcem lipca r. b. Narazie frekwencja wynosi 30 osób.

Miejscowość jakgdyby wymarzona. Trzy tysiące dziesięcin lasu sosnowego, dwa jeziora. Uzdrowisko rozrzucone w otworkach starego polskiego dworu.

W dodatku ustrój gospodarczy jest oparty na zasadach samowystarczalności. Uzdrowisko posiada trzy krowy i konia, własne pole i łąki. Dalszy rozwój przedstawia się więc nader pomyślnie.

Ustrój wewnętrzny uzdrowiska oparty jest na tradycjach Pijarskich: jaknajwiększego zbliżenia się wykładowców i słuchaczy. Gromadka uzdrowiskowa liczy kilka profesorów z rodzinami.

Całe zaś akademickie towarzystwo, znie, kosi, grabi siano dla krów, zbiera grzyby dla kuchni, prowadzi dyskusje z p. profesorami, gra w krokieta i oczywiście... flirtuje.

Jak się dowiadujemy w b. roku szkolnym Zarząd T-wa B. Pom. nosi się z zamiarem rozszerzenia uzdrowiska. Oczywiście będzie to zależało od poparcia, jakie udzieli T-wu społeczeństwo wileńskie, w pierwszym zaś rzędzie akcji „Tygodnia Akademickiego”, który się odbędzie w październiku r. b.

K. L.

TEATR POLSKI (Lutnia)

Dzisiaj i jutro

„Co on robi w nocy”

farsa w 3-ach aktach Nealla i Fernera

TEATR LETNI (Ogród Bernardyński)

Występy Lody Rogińskiej i Józefa Redo

Dzisiaj i jutro

„EWA” operetka LEHARA

Pocz. o godz. 8 wiecz.

SPORT.

Zawody lekkoatletyczne w Wilnie.

Wileński Okręgowy Związek Lekkoatletyczny zorganizował w dniach 4 i 5 sierpnia zawody lekkoatletyczne, do których zgłosiło się przeszło 80 lekkoatletów. Reprezentowane były następujące towarzystwo sportowe: W. K. S. Stonim, A. Z. S., Klub Sp. Z. B. K., Strzelec, 6 pp. Leg.—Żyd. Tow. Sp., 5 pp. Leg. i 3 p. sap. Pierwsze miejsce na zawodach zdołał W. K. S. Stonim, który stanął do nich może najlepiej przygotowany.

Drugie miejsce przypadło 6 pp. Leg. w osobie najwybitniejszego lekkoatlety okręgu wileńskiego, por. Dobrowolskiego, trzecie z kolei zajął A. Z. S., czwarte Żyd. Tow. Sp., piąte Klub Sp. Z. B. K. Strzelec, szóste 3 p. sap., a siódme 5 p. p. Leg. W zawodach nie brały udziału towarzystwo Lauda, W. K. S. Wilno, 1 p. p. Leg. i 85 p. p.

Zawody wykazały, że okręg wileński rozporządza bardzo dobrym materiałem sportowym, któremu jednak brak treningu i stylu. Najlepszą formę wykazał Dobrowolski osiągając ładne wyniki: w skoku w dal z rozbiegiem 626 cm (blisko rekordu Polski) i w trójskoku 11.32 m., oraz Stefański z W. K. S. Stonimskiego, którego rzuty dyskiem 33.18 m. i oszczepem 42.4 m. można uważać za bardzo dobre. W rzucie kulą wiele obiecującą siłą jest Nawojczyk. (3 p. sap.), którego wynik osiągnęły na zawodach (10. 23. 50 m.) jest lepszy niż uzyskany przez Warszawę w mistrzostwach okręgowych. Najlepsze wyniki uzyskano w biegach wskutek dwudniowego deszczu, rozmokłej bieżni i zbyt licznych krzywizn na torach, w parku Jen. Żeligowskiego.

Organizacja zawodów była zupełnie dobra. Kierownictwo ogólne zawodów miał zastępca kmda Obozu Warownego, pułk. Pałowski. Sędziowali: kpt. Daniec (sędzia główny), prof. Aleksandrowicz, dr. Szeliowski, kap. Słowiński i por. Głowacki. Starterami byli: kpt. Szeligowski i por. T. Kawalec.

Wyniki były następujące:

Pierwszy dzień zawodów.

Przedbieg na 100 m:

Po 3 przebiegach weszli do finału: 1) Dobrowolski (6 p. p. Leg.) 11—8 s. 2) Herhold (5 p. p. Leg.) 12—2 s. 3) Fozłowski (A.Z.S.) 12—6 s. 4) Bengen (Żyd. T-wo Sp.) 5) Jakubowski (Klub Sp. Z. B. K. „Strzelec”). 6) Mancewicz (W.K.S. Stonim).

Rzut dyskiem:

1) Stefański (W. K. S. Stonim) 32—64 m. (poza konkursem 33.18 m.). 2) Grankowski (Strzelec) 29.07 m. 3) Sakowicz Jan (Strzelec) 28.56 m.

Skok w dal z miejsca:

1) Jankowski Zenon (Strzelec) 269 cm. 2) Sakowicz Wacław (Strzelec) 265 cm. 3) Skrzydlewski (W.K.S. Stonim) 251 cm.

Rzut kulą:

Nawojczyk (3 p. s.) 10.23.50 m. 2) Stefański (W.K.S. Stonim) 9.47.5 m. 3) Grankowski (Strzelec) 9.14 m.

Bieg 400:

1) Koźmiński (W. K. S. Stonim) 63 s. 2) Ksok Franciszek (A.Z.S.).

Skok w wyż z miejsca:

1) Lewin (Żyd. T-wo g. Sp.) 114 m. (po za konkursem 1.19 cm.). 2) Chejfec (Żyd. T-wo Sp.) 1.09 cm. 3) Bujko (A.Z.S.) 1.09 cm.

Bieg 1.500 metrowy:

1) Pietrkiewicz (A.Z.S.) 5.2.4. 2) Jentys Adam. (A. Z. S.) 3) Karpiński (6 p. p. Leg.).

Bieg rozstawny 4 × 100 mtr.

1) „Sztafeta” (Żyd. T-wo g. Sp.) w czasie 53.6 s. 2) „Sztafeta” (A.Z.S.).

Drugi dzień zawodów (5 sierpnia).

Bieg 100 mtr:

Dobrowolski (6 p. p. Leg.) 12 s. 2) Koźmiński (A.Z.S.) 1 ½ mtr. w tyl.

Bieg 3000 mtr:

1) Dacki (W.K.S. Stonim) 10:15.6 2) Koźmiński (Stonim) 120 mtr. w tyl 3) Pietrkiewicz (A. Z. S.) 4) Jentys Adam, 5) Milej (5 p. p. Leg.).

Rzut oszczepem:

1) Stefański (W. K. S. Stonim) 42.4 m. 2) Białkowski (3 p. sap) 37.1 m. 3) Wolniewicz (5 p. p. Leg.) 35.4 m.

Skok w wyż z rozbiegiem:

1) Bankiewicz (A.Z.S.) 152 cm. 2) Leszczyński (A.Z.S.) 148 cm. 3) Mancewicz (W.K.S. Stonim) 148 cm.

Finał biegu na 200 m:

1) Kneszner (5 p. p. Leg.) 27. 6 s. 2) Bengen (Żyd. T-wo Sp) ¼ pierś za nimi. 3) Chejfec (Żyd. T-wo Sp).

Skok w dal z rozbiegiem:

1) Dobrowolski (6 p. p. Leg.) 626 cm 2) Bartczak (W.K.S. Stonim) 536 cm. 3) Jankowski Z. (Strzelec) 529 cm.

Skok o tyczce:

1) Majkowski (W.K.S. Stonim) 260 cm. 2) Bujko (A.Z.S.) 220 cm.

Bieg 110 z płotkami:

1) por. Dobrowolski (6 p. p. Leg.) 20.8 s. 2) Bakiewicz (A.Z.S.) 3) Bartczak (W.K.S. Stonim).

Trójskok:

1) Dobrowolski (6 p. p. Leg.) 11.32 m. 2) Sakowicz Wacław (Strzelec) 10.45. 3) Sakowicz Jan (Strzelec) 9.75 m.

KRONIKA.

WILEŃSKA.

Sprawy Miejskie. Wyznaczone zostały posiedzenia Komisji: w poniedziałek 13 sierpnia Prawnej, we wtorek 14 sierpnia Finansowej i w piątek 17 sierpnia—Redukcyjnej.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej ma się odbyć we czwartek 16 sierpnia o godzinie 8 wieczorem.

Wybory do Rady Gminnej. Min. Spraw Wewnętrznych zarządziło wynory do Zebrania Rady Gminnej w gm. Janiskiej pow. Wileńskiego. Termin wyborów oznaczony został na dzień 10 października. W wyborach zgodnie z ordynacją wyborczą czynne i biernie prawo wyborcze przysługuje tylko obywatelom polskim (A. W.)

Przyjazd kapitana Stroemholma. Wczoraj, późnym wieczorem, nadeszła z Warszawy depesza od Poselstwa Królewsko-Szwedzkiego, komunikująca, że zapowiedziany na dzień dzisiejszy przyjazd kapitana Stroemholma, uczestnika wycieczki naukowej oficerów szwedzkich, nastąpi dopiero we wtorek (jajutrze).

W sprawie budowy nowych sieci telegraficzno-telefonicznych. Min. Spraw Wewnętrznych zwróciło się do P. Delegata Rządu, aby wpłynął na odnośne gminy i ziemianstwo aby bezpłatnie dostarczyły srodek a także pomocy w robotniku i siłkach przewozowych przy robotach, które mają się rozpocząć z ramienia Min. Poczty i Telegrafów w celu rozszerzenia sieci telegraficzno-telefonicz. (A. W.)

Konferencja Kierowników oddziałów sanitarnych. W piątek 17 b.m. o g. 12 w południ odbędzie się w Wydz. Zdrowia Delegatury Rządu konferencja kierowników działów sanitarnych Wydziałów powiatowych Sejmiku, mająca na celu fachowe omówienie zamierzeń powiatowych związków komunalnych w zakresie szpitalnictwa i w związku z przekazaniem ich kompetencji szpitali NNK. Jednocześnie w czasie konferencji zostanie poruszona sprawa zorganizowania związku wojewódzkiego, w zakresie działalności którego ma wchodzić piecza i utrzymanie szpitali wojewódzkich, których większość obecnie jest utrzymywana przez Magistrat m. Wilna, co w znacznym stopniu obciąża jego budżet. (A. W.)

Konkurs dla studentów prawa. Zarząd Koła Prawników Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie uchwalił ogłosić konkurs na prace:

- 1) z dziedziny kryminalologii,
- 2) „ politycznej ekonomii.

W konkursie mogą brać udział słuchacze, którzy w dniu 1-go czerwca 1923 roku byli zapisani w albumie Wydziału Prawnego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Praca musi być naukowa samodzielna, zawierająca od 1 do 2 arkuszy druku. Temat pracy dowolny.

Rozprawa pisana czytelnie (pożądana ne maszynie) powinna być złożoną najpóźniej 31 grudnia 1923 r. na ręce Dziekana Wydziału Prawnego Uniwersytetu Stefana Batorego.

Nazwisko autora pracy oraz jego dokładny adres należy wskazać w kopercie zamkniętej, zaopatrzonej w godło, powtórzone na rozprawie. Na kopercie musi być napis: „Konkurs”.

Autor najlepszego opracowania każdego z przedmiotów otrzyma 1.000.000 (jeden milion) marek polskich nagrody, z uwzględnieniem ewentualnego spadku waluty.

Personalny skład „Jury” z udziałem profesorów odpowiednich katedr Uniwersytetu Stefana Batorego, Rady Adwokackiej, związku Sędziów i Prokuratorów, oraz związku banków — będzie ogłoszony dodatkowo.

Wynik Konkursu będzie zakomunikowany 15 lutego 1924 r.

Wielki zjazd rzemieślników i przemysłowców. W niedzielę 26 sierpnia o godzinie 4 po południu w Sali Miejskiej ul. Ostrobramska Nr. 5. odbędzie się Wielki Zjazd Polskich Rzemieślników, Przemysłowców i Handlowców z Województwa wileńskiego z udziałem jak najliczniejszej Inteligencji, Duchowieństwa interesujących się rzemiosłem i przemysłem w Polsce.

Na zjeździe tym będą omawiane sprawy ważne, na których przemawiać będą

p. p. Vice Prezydent miasta Warszawy Dr. poseł K. Hlski, Kwasiński i inni.

Walne zebranie członków Towarzystwa Rzemieślniczego odbędzie się we wtorek o godz. 7 wieczorem w lokalu Ligi Robotniczej.

Sprzedaż cukru. Magistrat m. Wilna, od dnia 14 sierpnia 1923 r. (wtorek), rozpocznie sprzedaż cukru dla ludności miasta Wilna w następujących punktach: 1. ul. Mickiewicza Nr. 35—„Zjednoczenie”, 2. — Kalwaryjska Nr. 27—Liga Robotnicza, 3. — Wileńska Nr. 25—„Zjednoczenie”, 4. — Antokolska Nr. 45—K. O. K., 5. — Antokolska Nr. 31—„Mrówka”, 6. — Ostrobramska Nr. 5—Kolo Polek, 7. — Ostrobramska Nr. 32—„Zgoda”, 8. — Wielka 86—Liga Robotnicza, 9. — Trocki Trakt. Nr. 32—Kooperatywa „Nowe Zabudowanie”, 10. — Mickiewicza Nr. 20—K. O. K., 11. — Niemiecka Nr. 22—Kooperatywa „Robotnik”, 12. — Zawalna Nr. 25—Kooperatywa „Detalist” 13. — Uniwersytecka Nr. 1—K. O. K., 14. — Nowogrodzka Nr. 24—Kooperatywa „Robotnik”, 15. — Zawalna Nr. 16—„Zjednoczenie”, 16. — 3-go Maja — „Ekonomia”, 17. — Zamkowa Nr. 3—Zjednoczenie, 18. — Wielka—„Pracownik”, 19. — Ostrobramska Nr. 19—K. O. K., 20. — Trocka—Kooperatywa „Oswobodzenie”, 21. — Jagiellońska Nr. 9—Polski Biały Krzyż. Każdy z mieszkańców ma prawo nabycia 2-ich funtów cukru po cenie w kosztach 8,500 mk. i kryształ 7,500 mk. za funt, do wyczerpania zapasów. Cukier kryształ, bez nabycia odpowiedniej ilości kostki, sprzedawany nie będzie. Dla zapobieżenia otrzymania przez jedną i tą samą osobę cukru kilku razy, od kupujących wymagane będzie okazanie legitymacji.

Z CAŁEJ POLSKI.

Goście Rumuńscy w Poznaniu. Dziś rano przybyła do Poznania wycieczka parlamentarzystów rumuńskich. Na dworcu gości powitali przedstawiciele województwa, miasta, przemysłu wielkopolskiego i Izby Rolniczej. Po śniadaniu wycieczka zwiedziła fabryki w okolicach Poznania. O godzinie 14-tej odbyło się śniadanie w Bazarze, wydane przez przemysł wielkopolski.

Katastrofa aeroplanowa. Dziś rano na lotnisku poznańskim w Ławicy spadł samolot. Pilot Korabkowski i mechanik Wołódzko ponieśli śmierć.

TEATR I MUZYKA.

Teatr Polski (Lutnia.) Dzisiaj i jutro doskonała farsa Nealla i Fernera „Co on robi w nocy”.

Rozbawiona publiczność entuzjastycznie wita wykonawców z pp. Frabowska, Bortnowska, Jasńska, Grabowska, Godawskim, Lesińskim, Kurakowiczem, Miłskim, Peterem i Szubertem na czele Reżyseruje znany artysta i reżyser teatru Polskiego p. Józef Lesiński.

Onofanie koncertów Orłowa. Koncerty p. Orłowa, które się miały odbyć dn. 13 i 16 b. m. zostały odwołane. Zwrot biletów przyjmuje kasa Teatru Polskiego (Lutnia) od 11 do 1 po pol. i od 3 do 9-iej wiecz.

Teatr Letni w ogrodzie po-Bernardyńskim. Dzisiaj i jutro melodyjna operetka Lehara „Ewa”, z p. Lodą Rogińską i p. Józefem Redo na czele. Reszta obsady tworzą pp. Józefowiczowa, Muszyńska, Perlińska, Józefowicz, Jannecki, Marjański, Wołtejkio i inni. Reżyserją sporczywa w doświadczonych rękach p. Józefowicza. Orkiestrą dyryguje znany kapelmistrz operowy p. J. Leszczyński. Taniec „Fox-Trott” w wykonaniu primabaleriny Makarowej i baletmistra Luźnińskiego, jak zwykle cieszy się wielkim uznaniem.

KRADZIEŻE I WYPADKI.

Napad. Dn. 10 b. m. na przechodzącego koło domu Nr. 16 przy ul. Wileńskiego Mikołaja Marianańskiego (Szeptyckiego 7) napadł Piotr Karzycki, który zrabował mu 4 mil. mk. poczem usiłował zbiec. Złoczynce ujęto.

Wydobyty z ziemi. Dn. 11 b. m. podczas pracy koło domu Nr. 16 przy ul. Kościuszki został zasypany ziemią robotnik miejski 48 letni Wincenty Bujko, Poszkodowanego zdolano wydosłać z ziemi. Wezwany lekarz pogotowia odwiózł go do własnego mieszkania.

Skutki zemsty. Raniony przez Władysława Konrad Z. Nagrodzki Dzień 7 zmarł w szpitalu św. Jakóba.

Jazda po chodniku. Policja 3-go kon. zatrzymała Władysława Markowskiego (W. Obozuwa 82), który jechał dorozką po chodniku.

Ujęcie paskarza. Policja 5-go kon. zatrzymała Abela Tajnowicza, który skopował artykuły pierwszej potrzeby na drogach wiodących do Wilna.

Na gorącym uczynku. Dn. 10 b. m. został ujęty na gorącym uczynku Benjamin Pietnicki (Lidzki zauł. 13 m. 10), który na dworcu kolejowym wyciągnął z kieszeni A. Najdzińca (twieś Krzewice pow. Nowog.) 500 tys. mk.

Kradzieże. Z magazynu elektro-cznego poddyrekcji wileńskiej (dworzec osobowy) skradziono 6 liczników.



Żądajcie wszędzie oryginalnego KAKAO

Van Houten

Z powyższą marką fabryczną

TELEGRAMY.

Posiedzenie Trybunału sprawiedliwość w Hadze.

HAAGA, 11. VIII (PAT.) W Trybunale Sprawiedliwości przemawiał wczoraj Schiffer. Rostworowski prosił o niescisłości mowy Schiffera o stosunku rządu polskiego do sukcesji państw. „Ernest Pollock podniósł legalność postępowania rządu polskiego względem kolonistów niemieckich.

Powstanie na Kaukazie.

ODESA, 11. VIII. (PAT.) Sygnalizują z Kaukazu oraz z okręgu Donu szereg powstań przeciwko Sowietai, które dokonywują przymusowej rekwizycji zbiorów.

Lord Curzon w Paryżu.

PARYŻ, 11. VIII. (PAT.) Przybył tu lord Curzon.

Pogrzeb prez. Hardinga.

WASZYNGTON, 11. VIII. (PAT.) W Maryon odbyła się uroczystość złożenia do grobu zwłok prezydenta Hardinga. Obecna była jedynie rodzina. Obrządek nacechowany był prostotą.

Przewiezienie zwłok Hardinga.

MARION, 10. VIII. (PAT.) Zostały tu przewiezione zwłoki Hardinga.

Spotkanie Lorda Curzona z Poincaré'm.

PARYŻ, 10. VIII. Pisma donoszą, że podróż Curzona do Francji ma mieć charakter czysto prywatny. W przejeździe spotka się Curzon z Poincaré'm.

Kradzież 3 tryljonów rubli.

MOSKWA, 9. VIII. (Aw.) Moskiewski sąd gubernialny rozważa sprawę kradzieży z drukarni państwowej trzech tryljonów rubli. Kradzież popełniona została przez robotników drukarni państwowej, którzy wyłamali zamki i zerwali pieczęcie w składzie banknotów.

Malaria w Zagłębiu Donieckim.

MOSKWA 7. VIII. (PAT.) Jak donoszą „Izwiestja”, epidemia malarji w Zagłębiu Donieckim przybiera zaskakujące rozmiary. Dotychczas zachorowało tam 70 tysięcy osób.

Kredyty dla Austrii.

GENEWA 10. VIII. (PAT.) Komisja odškodowań zawiadomiła sekretarjat Ligi Narodów, że wszystkie zainteresowane rządy zgodziły się na przedłużenie kredytów udzielonych Austrii. Komisja nadesłała pi-

smo nieoficjalnej delegacji Stanów Zjednoczonych o tem, że rząd Stanów zgadza się przedłużyć do 1943 roku termin spłaty 24,055,708,92 dolarów za produkty spożywcze.

Poincaré u Królowej Rumuńskiej.

PARYŻ, 10. VIII. (PAT.) Poincaré odwiedził dzisiaj w poselstwie rumuńskim królową Rumunii, która dziś wieczorem udaje się do Saint Brien, gdzie spotka się z siostrą swoją, wielką księżniczką rosyjską Wiktorją Teodorówną.

Szwedzki następca tronu w Paryżu.

PARYŻ, 10. VIII. Dziś rano przybył do Paryża szwedzki następca tronu z rodziną.

Ismet Pasza w Konstantynopolu.

KONSTANTYNOPOL, 10. VIII. Przybył tu Ismet Pasza, oraz członkowie delegacji.

Rozwiązanie parlamentu irlandzkiego.

LONDYN, 10. VIII. (PAT.) Parlament irlandzki został wczoraj rozwiązany. Wybory nowego parlamentu odbędą się 27 sierpnia r. b., zbieże się zaś 19 września.

Odpowiedź Angielska

LONDYN, 10. VIII. (PAT.) Odpowiedź angielska zostanie doręczona jutro a ambasadorom Francji i Belgii w Londynie. Tekst

not i dokumentów podane będą do wiadomości publicznej prawdopodobnie już w niedziele.

Gabinet amerykański pozostaje bez zmian.

PARYŻ, 10. VIII. „New York Herald” dowiaduje się z Waszyngtonu: wszyscy dotychczasowi członkowie gabinetu amerykańskiego pozostają na stanowiskach. Również ambasador Hervey, wbrew doniesieniom prasy, pozostaje na stanowisku.

Ofiary.

Dla biednej wdowy z inteligencji bezimiennie Mrk. 150.000.

Gięda.

Warszawa 11. VIII. (A. W.) Warszawa giełda uroczędowa z 11. VIII. Dolar 345.000, Przekazy: New York 245.000, Berlin 0.00, Londyn 1.200.000, Paryż 13400, Wiedeń 348, Praga 7195-7125, Belgja 1080, Szwajcaria 44500. Tendencja mocna. Wjłno 11. VIII. Ruble zł. 173000-175000. Pryw. Banku Mandl. 95000-105.000.

W zastępstwie redaktora

Stefan Burhardt.

LECNICA I SZPITAL Lit. Stowarzyszenia Pomocy Sanitarnej Wilno, Wileńska 23

W PRZYCHODNI PRZYJMUJĄ LEKARZE SPECJALIŚCI: Choroby dziecięce od 11-1; choroby wewnętrzne od 12-4; chirurgiczne 1-2; kobiece od 11-1; oczu 10-2; uszu, nosa, i gardła 12-3; zębów 10-11; skórne i weneryczne 2-3; nerwowe 1-3; W SZPITALU oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, ginekologiczny i POŁOŻNICZY;

Gabinet Roentgena i Elekro-medyczny (od g. 1-3). Leczenie promieniami, fotografów, prześwietlanie, elektryczne Laboratorium analityczne.

Dr. W. Umiasowski chor. płuc i gruźlica chirurg. powrócił, przyjmuje chorych od 4-6. ul. Żeligowskiego 1-4b.

Dr. LEON GINSBERG Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Ul. Trocka Nr. 3 róg Wileńskiej. Telefon 352. Przyjmuje od g. 9-14-7.

Kobieta-lekarz

D-r Szwarc-Zeldowicz Choroby kobiece, oraz: spec. wenerycz. moczopłucnowe, syfilis i skórne; od 12-1 i pół i 3-5. ul. Mickiewicza 24

D-r Wołodźko

Ordynator szpitala Sawicz Choroby skórne i weneryczne. Od godz. 12-1 i 5-6. Zawalna 22.

D. R. MED.

Kaz. Łukiewicz Choroby skórne i weneryczne

przyjmuje od 4-7 po poł. Ul. Mickiewicza 9. wejście z ul. Śniadeckich.

AKUSZERKA z WARSZAWY

udziela porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 46-6.

Choroby oczu

Dr K. Dąmbrowski ul. Mickiewicza 1 m. 4. wejście od placu Katedralnego. Od godz. 4-6.

Mieszkanie od 3-0

pokoju, z meblami odstąpię. Tamże fortepian do sprzedania. Ul. Królewska 2.

Poszukiwany pokój

umeblowany dla pojedynczego przy rodzinie, z oddzielnym wejściem lub z przedpokoju, w śródmieściu, z utrzymaniem lub bez. Łaskawe zgłoszenia pod „Dyrektor banku” do Administracji „Słowa”

Zgubiono paszport Nr 373 na imię Gerszuna Dona Ucieważna się.

Inteligentna kobieta w starszym wieku nieuleczalnie chora i samotna prosi o wsparcie — jakimkolwiek starym ubraniem lub pieniędzmi. Łaskawe ofiary uprasza nadsyłać do Administracji dla K. Z.

Fabryka pasów skórzanych transmisyjnych

Z. Preibisz i S-ka

daw. W. PREIBISZ, GOGÓLSKI i S-ka

S-ka z ogr. odp.

Warszawa, Szkołna 6

wznowila po dłuższej przerwie spowodowanej wojną fabry-

kację swoich wyrobów.

gotowe pasy stale na składzie

Adr. tel. „Pasy Warszawa”. Tel.: 104-01.

FABRYKA MEBLI ARTYSTYCZNYCH

HANSA

(Kunststoffabrik Hansa) 190-3-2057.

GDAŃSK.

GABINETY, JADALNIE, SYPIALNIE

Meble biurowe. Garnitury klubowe

TELEFON 1895

TELEFON 5712

Specjalna fabryka eleganck. mebli.

Własne warsztaty dla robót rzeźbiarskich, tokarskich i wyściełanych.

Magazyn wystawowy, Gdańsk, Breiltgasse 53

Restauracja „APOLLO” Dąbrowskiego 5

DZIS Wieczór artystyczny

przy współudziale pierwszorzędných sił artystycznych.

Początek o godzinie 9-tej wieczorem.

Obiady od 1-5 pop.

Tłuszcz roślinny

jadalny

KUNEROL

zawiera

100 proc. tłuszczu,

przeto jest

IDEAŁEM

KAŻDEJ

GOSPODYNI.



Przedstawiciel: Sp. LAMBERT & KRYSIAK, Warszawa, Niecała 8

Dzienniki szkolne dla uczniów

Wszystki z druku w nakładem i są do nabycia; hurt i detal.

W. Borkowski

Wilno

Mickiewicza 5.

S-to Jańska 19.

DOM HANDLOWY „KARAKOSOW”

w Wilnie, przy ul. Sadowej 6.

Hurtowa sprzedaż maki, śledzi, ryżu,

oraz

SŁONINY AMERYKAŃSKIEJ

po cenach tanich. Dla instytucji — rabat.

Obwieszczenie.

Dyrektora Wileńskiej Izby Skarbowej o nowym cenniku wyrobów tytoniowych fabryk Wileńskich, obowiązującym od dnia 13 sierpnia 1923 r.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 7 sierpnia 1923 r. L. 3008 ustanowiony został, począwszy od dnia 13 sierpnia r. b., nowy cennik wyrobów tytoniowych fabryk rządowych jako też i prywatnych.

Ceny na wyroby tytoniowe fabryk prywatnych ustanowiono następujące: 1) Tytonie krajane — cena za 1 kg. „Luksusowy” — 1.200.000 mk., „Najprzedniejszy” — 1.000.000 mk., „Przedni” — 800.000 mk., „Średni A” — 540.000 mk., „Średni B” (fajkowy) — 320.000 mk., „Średni C” (fajkowy) — 230.000 marek 2) Machorka — 270.000 mk. za 1 kg., 3) Taba-ka do zazywania za 1 kg. „Przedni” — 130.000 mk., „Średni” — 80.000 mk. 4) Tytoń do żucia — 320.000 mk. za 1 kg. 5) Papierosy za 1 sztukę: „Luksusowe A” bez ustnika — 1600 mk., z ustnikiem — 1250 mk., „Luksusowe B” — bez ustnika 1300 mk., z ustnikiem — 1050 mk., „Najprzedniejsze A” — 900 mk., „Najprzedniejsze B” — 750 mk., „Przednie A” — 650 mk., „Przednie B” — 550 mk., „Średnie A” — 500 mk., 6) Cygara za 1 sztukę: „Luksusowe A” — 12000 mk., „Luksusowe B” — 9200 mk., „Najprzedniejsze A” — 7500 mk., „Najprzedniejsze B” — 5900 mk., „Przednie A” — 4300 mk., „Przednie B” — 3500 mk., „Średnie A” — 2800 mk.,

Inwentaryzacji podlegają zapasy wyrobów i opakowań banderolowych, znajdujące się na dzień 13 sierpnia r. b. w wileńskich prywatnych fabrykach tytoniowych i składach fabrycznych prywatnych fabryk. Cenniki urzędowe, które każdy sprzedawca obowiązany wywieść w sklepie swoim lub składzie na miejscu widocznym, będą sprzedawane w Wileńskim Urzędzie Akcyz i Monopolów Państwowych.

(—) J. Malecki dyrektor

Wilno dn. 11 sierpnia 1923 r.

GEOMETRA

Upoważniony przez Główny Urząd Zimski Kazimierz Kundziez

Zamieszkały w Wilnie, Rudnicka 29 m. 2 Niniejszym podaje do wiadomości Szanownej Klienteli, że z powodu wyjazdu będzie nieobecny od dnia 12-go do dnia 23 sierpnia b. r. poczem wznowi przyjęcia, oraz nowe zamówienia na roboty parcelacyjne i pomiarowe.

BACZNOŚĆ!

Nowa Polska placówka.

Sklep Komisowo-Handlowy

„OKAZJA”

ul. Jagiellońska 2-a, (obok sklepu Br. Jabłkowski)

Poleca dużo różnych gospodarskich i amatorskich rzeczy.

(—) Wszystko kupuje i sprzedaje (—)

Olcha fornierowa

do sprzedania. Dowiedzieć się

ul. Tartaki 28 o godz. 1-5 po poł.

Gospodyni wiejska

potrzebna do majątku pod Warszawą. Wymagana znajomość kuchni, drobiu, mleka, trzody chlewnej. Tylko osoby z praktyką w majątkach zechcą nadesłać oferty: Warszawa, Al. Jerozolimskie 65, Groniowski.

Biedna wdowa

utrzymująca rodzinę, została okradziona z powierzonych jej pieniędzy, prosi więc litościwych ludzi o składkę pieniężną, gdyż takowe musi zwrócić właścicielowi, lub stracić posadę.

Łaskawe ofiary przyjmuje Administracja

„SŁOWA” dla „M. A.”

ZARZĄD „Nowo - Werkowskiej Fabryki Papieru, Spółka Akc.”

zawiadania niniejszym akcjonariuszy, iż w dniu 29-go sierpnia r. b. o g. 10 rano odbędzie się w lokalu przy ul. Mickiewicza 24-4 Walne Zgromadzenie w następującym porządku dziennym:

- 1) Warunki nabycia Nowo-Werkowskiej Fabryki papieru.
- 2) Wolne wnioski.

Miłosierdziu czytelników naszych

polecamy wdowę z inteligencji, z trójgim małych dzieci, z których jedno chore nieuleczalnie, utrzymującą matkę starszą 89-cio letnią. Ofiary choćby jaknajmniejsze „dla biednej wdowy” prosimy nadsyłać do Administracji „Słowa”.

polecamy biedną 85-cio letnią starszkę nie mającą środków do życia. Łaskawe ofiary proszę składać do Admin. „Słowa” lub bezpośrednio ul. Garbarska 16. Irena Boratyńska.

polecamy biednego, ociemniałego starszaka z chorą żoną (po operacji). Łaskawe ofiary proszę składać do Admin. „Słowa” dla „Ociemniałego”.